

Változócsillagok

Észlelő	Nk.	Észl.	Műszer	Észlelő	Nk.	Észl.	Műszer
Ambros Ádám	Amb*	24	10x30	Kuli Zoltán	Klz*	20	11 T
Balogh István	Bli	355	25 T	Maros Szabolcs	Msz	184	16x50 B
Balogh Zoltán	Bag	64	8 L	Martinecz Mátyás	Mrm	1	25 T
Boros-Oláh Mónika	Bom	5	20 T	Mizser Attila	Mzs	506	20 L
Borsányi Tibor <i>SK</i>	Btb*	7	7x50 B	Mód Melinda	Mdm	1	25 T
Csák Balázs	Csk	28	20 T	Molnár M. Péter	Mpt*	268	17 T
Cseri Gábor	Cri	5	9 L	Nagy Zoltán Antal	Nyz	28	25 T
Csörgei Tibor <i>SK</i>	Csg	64	36 T	Ollé Hajnalka <i>SK</i>	Oha	22	15x50 B
Csukás Mátyás <i>RO</i>	Ckm	378	20 T	Papp Sándor	Pps	716	24,4 T
Czeglédi Balázs	Czb*	24	11,4 T	ifj. Papp Sándor	Ppd	21	24,4 T
Derekas Aliz <i>AU</i>	Der	9	20 T	Pápic Péter	Psp	40	10x50 B
Dobos Vera	Dbv	1	25 T	Piriti János	Pir	448	12 L
Dorogi László	Dla	12	11 T	Poyner, Gary <i>GB</i>	Poy	3848	46 T
Dömény Gábor	Dom	17	25,4 T	Rätz, Kerstin <i>D</i>	Rek	51	8x30 B
Fejes Attila <i>RO</i>	Fja*	23	10x50 B	Reiczigel Zsófia	Rei	32	20x60 B
Fekete János	Fkj	683	20 T	Reinhard, Peter <i>A</i>	Rep	86	12,7 T
Fidrich Róbert	Fid	185	20 T	Rezsabek Nándor	Rez	53	10x50 B
Hadházi Csaba	Hdh	734	16 T	Ricza Róbert	Ric	219	20x60 B
Hidvégi István	Hvi	41	10 T	Rózsahegyí Márton	Roz	5	25 T
Illés Elek	Ile	192	10 T	Sajtz András <i>RO</i>	Stz	2056	10x50 B
Józsa Sándor	Jzs	35	20 T	Schmidt Attila	Sca	73	24,4 T
Katonka Tibor	Kat	70	20x60 B	Schmidt Zoltán	Smz	24	25 T
Keszthelyi Sándor	Ksz	80	20x80 B	Schweitzer, Emile <i>F</i>	Sch	170	11 SC
Keszthelyiné S. Márta	Srg	1	sz.	Sipőcz Brigitta	Sic	115	20 T
Kiss László <i>AU</i>	Ksl	121	20 T	Sonka, Bruno <i>RO</i>	Son	188	24 T
Kósa-Kiss Attila <i>RO</i>	Kka	855	8 L	Szauer Ágoston	Szu	69	10x50 B
Kovács Adrián <i>SK</i>	Kvd	2	7x50 B	Székely Péter <i>AU</i>	Spe*	1	10x25 B
Kovács Attila	Koi	193	20x60 B	Tepliczky István	Tey	79	11 T
Kovács Benedek	Kbe*	3	20 T	Tóth D. Krisztián	Ttk	109	20x60 B
Kovács István	Kvi	494	25 T	Uhrin András	Uha	115	10x50 B
Kovács Judit	Kju	12	7x50 B	Zalezsák Tamás <i>AU</i>	Zal	300	25 T
Kovács Sándor Ferenc	Ksf	264	15x70 B				

Június–augusztus során 63 észlelő 14 789 észlelést végzett. A hosszú, forró nyár sok derült éjszakája az észlelések számán épp úgy megmutatkozik, mint az észlelőlistán: a 63 észlelő között 8 új nevet üdvözölhetünk. A régi motorosok közül többen is jelentős számú észleléssel írták be a nevüket a változóság nyári emlékkönyvébe, azonban a legaktívabb megfigyelők továbbra is határon túliak, nem is szólva Gary Poynerrel, aki minden határon túl menő számú adatot küldött be.

A nyári hónapokban nem csupán az ég alatt, hanem a Mira-listán is nagy élet zajlott (talán ez a legaktívabb az MCSE listái közül): miután az észlelésbeküldés mi-kéntje körüli viták elültek, olvashattunk az aktuális mira-maximumokról csakúgy, mint a TT Boo szupermaximumáról. Észlelőink egzotikus megfigyeléseiket ismertet-ték: Fidrích Róbert arról számolt be, hogy a Sziget 2003 rendezvényen sikerült egy zaj- és fénymentes észlelőhelyet találnia, Keszthelyi Sándor pedig a SOHO napkutató műhold segítségével obszerválta az R Leo-t augusztus 15-én...

A nyár egyébként nem volt gazdag rendkívüli változós eseményekben, egyedül az SN 2003gs okozott némi mozgolódást észlelői körökben; az augusztus végén kitört Nova Sct 2003 (V475 Sct) azonban már inkább a szeptemberi estéket színesítette.

Ismét nyomatékosan kérjük észlelőinket, hogy lehetőleg elektronikus formában küldjék be adataikat, beszámolóikban pedig ne mulasszák el feltüntetni a használt műszert és az összes észlelt darabszámot!

A három nyári hónap érdekesebb égi eseményei (természetesen, mint mindig, most is csak szemezgetünk az óriási adattömegből):

Eruptív és kataklizmikus változók

0058+40	RX And	UGZ	Júliustól ismét érkeztek észlelések, maximumai: JD 811 10 ^m ,8, 823 11 ^m ,0, 833 11 ^m ,3, 841 11 ^m ,1, 865 11 ^m ,1, 880 11 ^m ,4.
0324+43	GK Per	NA	Július–augusztus folyamán kitartott megszokott minimum-fényességénél, 13 ^m ,0 táján.
0349+30	X Per	GCAS	A júliusi hajnalokon ismét sikerült észlelni, továbbra is fényes, zömmel 5 ^m ,9–6 ^m ,1 közötti észlelések.
0400+53	XX Cam	RCB	Maximumban, 7 ^m ,4–7 ^m ,7-s.
0543+19	SU Tau	RCB	Augusztus végén ismét sikerült észlelni, még maximumban, 9 ^m ,8-s (Pps).
0605+44	SS Aur	UGSS	JD 875-kor 11 ^m ,1-s maximumban.
0814+73	Z Cam	UGZ	Maximumai: JD 814 10 ^m ,7, 835 10 ^m ,9, 85410 ^m ,9, 871 10 ^m ,9.
0959+68	CH UMa	UG	Minimumban, 14 ^m ,7–14 ^m ,8 közötti.
1058+38	Mrk 421	BLLAC	Lényegében véve állandó 13 ^m ,3-nál.
1205+39	NGC 4151	*	Június–júliusban észlelték 11 ^m ,7–11 ^m ,9 közötti (a magra vonatkozó becslések).
1216+28	W Com	BLLAC	Júniusi fényessége 14 ^m ,5 tájékán alakult.
1224+02	3C 273	QSO	Júniusban még sikerült észlelni 12 ^m ,6-nál.
1239+37	TX CVn	ZAND	Állandó 10 ^m ,1–10 ^m ,2-s, minimumban.
1451+41	TT Boo	UGSU	JD 866-kor 12 ^m ,6-s, hosszan elhúzódó szupermaximumban.
1510+83	Z UMi	RCB	Június maximum körüli, 11 ^m ,2 táján, júliusban lassan halványodik 11 ^m ,7-ig, augusztus végére pedig eléri a 13 ^m ,7-t. Nagy Dobsonok tulajdonosai számára az egyik legizgalmasabb cirkumpoláris változó!
1544+28a	R CrB	RCB	Mindvégig maximumban, talán július végén néhány tizednyit halványodott néhány észlelő szerint.
1555+26	T CrB	NR	Továbbra is minimumban, 10 ^m ,0–10 ^m ,5 közötti észlelések.
1601+67	AG Dra	ZAND	Minimum táján, 9 ^m ,7–10 ^m ,2 körüli.
1640+25	AH Her	UGZ	Maximumai: JD 791 11 ^m ,9, 833 12 ^m ,0, 853 12 ^m ,0, 866 12 ^m ,0.
1744–06	RS Oph	NR	Továbbra is minimumban, 10 ^m ,8 és 11 ^m ,3 között

1813+49	AM Her	AM	hullámzik. Június-július során $13^m,2-13^m,4$ -s; augusztus végére elhalványodik, $14^m,8$ -s.
1841+37	AY Lyr	UGSS	A nyár egyik népszerű törpe nővéja a következő maximumokat produkálta: JD 791 $13^m,0$, 842 $13^m,3$, 867 $13^m,3$.
1843+00	V603 Aql	NA	A Nova Aql 1918 továbbra is minimumban.
1904+43	MV Lyr	NL	Fényes, $12^m,2-12^m,4$ -s.
1920+50	CH Cyg	ZAND	Az utóbbi időszak legfényesebb CH Cyg-ét láthattuk, $7^m,5-7^m,8$ közötti észlelések.
1934+30	EM Cyg	UGZ	Maximumai: JD 795 $12^m,9$, 803 $13^m,0$, 826 $12^m,7$, 852 $12^m,6$.
1953+77	AB Dra	UGZ	Maximumok: JD 840 $13^m,0$, 862 $12^m,5$, 874 $12^m,7$.
1955+33	V482 Cyg	RCB	Maximumban, $11^m,0$ körüli.
2138+43a	SS Cyg	UGSS	Két maximumát észleltük júniusban és júliusban: JD 807 $8^m,4$, 845 $8^m,8$.
2209+12	RU Peg	UGSS	JD 839-kor $10^m,1$ -s maximumban.

Mira típusú változók

0110+55a	VZ Cas	Június végén nehezen észlelhető, $9^m,9$ -s maximumban; az időszak végén már $13^m,0$ -s, minimum előtti.
0214-03	Mira Cet	Július közepén tűnik fel ismét a hajnali égen: maximum tájékán volt ekkor, $3^m,6$ -nál. Augusztus végéig keveset halványodott ($4^m,3$).
0231+33	R Tri	Július közepén $11^m,5$ -s minimum környékén. Az időszak végén 10^m -s, lassan fényesedik maximuma felé.
0549+20a	U Ori	Augusztus végén $12^m,6$, minimum közelében.
0701+22a	R Gem	JD 875-kor már 12^m -s fényesedik.
0942+11	R Leo	A június eleji $9^m,8$ -ról július 23-ig $8^m,4$ -ra fényesedett. Déli szekciónk eddig tudta nyomon követni, míg Magyarországról nézve júl. 2-án tűnt el az észlelők szeme elől.
1037+69	R UMa	Június-július fordulóján $7^m,8$ -s maximumban; augusztus végére $9^m,5$ -ra halványodik.
1231+61	S UMa	$8^m,4$ -ról augusztus elejéig $11^m,8$ -ra halványodik, majd minimuma után $10^m,5$ -ig fényesedik.
1233+07	R Vir	Június közepén $11^m,5$ -s minimumban; a felszálló ág azonban július elején az esti szürkületbe enyészik ($9^m,4$ -nál).
1324-22	R Hya	Augusztus végén $5^m,3$ -s maximumban (a hazai szemek elől július legvégén tűnt el).
1517+31	S CrB	Június közepén $12^m,8$ -s minimumban, majd lassan fényesedik az augusztus végi $10^m,5$ -ra.
1632+66	R Dra	Impozáns fényesedés $12^m,5$ és $7^m,8$ között, maximum előtti állapotáig.
1805+31	T Her	Június közepén még $12^m,9$ -s minimumban, majd augusztus második felében fényes, $7^m,5$ -s maximummal örvendeztetni meg a binoklis észlelőket.
1934+49	R Cyg	Komótosan halványodik 11^m és $13^m,3$ között.
1946+32	χ Cyg	Leszálló ágon: $8^m,0$ és $11^m,8$ között halványodott.
2108+68	T Cep	$8^m,0-6^m,0$ között fényesedett, maximum előtti.

2307+59 V Cas
 2338-15 R Aqr
 2353+50 R Cas

12^m,4 és 9^m,0 között fényesedett.
 A július eleji 8^m,4-ről az időszak végére 6^m,0-ig fényesedett!
 Június második felében 8^m,0-s maximumban, majd 9^m,5-ra halványodik.

Félszabályos, L és RV Tauri típusú változók

0421+64 RY Cam SRB

Továbbra is szépen hullámzik: 8^m,3 és 8^m,4 közötti észlelések érkeztek.

0539+20 Y Tau SRB

Augusztus végétől ismét észlelhetjük: még mindig 8^m,0-s.

0629+38 UU Aur SRB

Valamelyest fényesebb, 5^m,3 körül hullámzik.

0905+67 RX UMa SRB

Mintha csitulnának a megszokott kilengések:

zömmel 10^m,7 és 9^m,8 közötti észlelések.

1151+58 Z UMa SRB

Június-július során minimum táján, 8^m,2-8^m,8 között hullámzik, majd augusztus végén 7^m,4-ra ugrik fényessége.

1215+61 RY UMa SRB

Fényes, 6^m,8-7^m,2 közötti adatok.

1315+46 V CVn SRA

Lustán változtat 7^m,4-7^m,1 körül.

1336+74 V UMi SRB

8^m,5 és 7^m,7 között változik.

1633+60 TX Dra SRB

7^m,5-7^m,9 közötti lassú hullámzás.

1625+42 g Her SRB

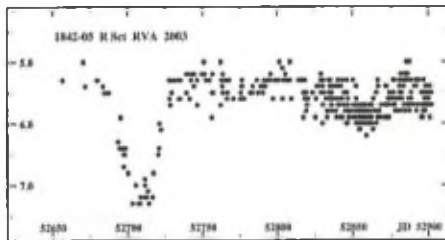
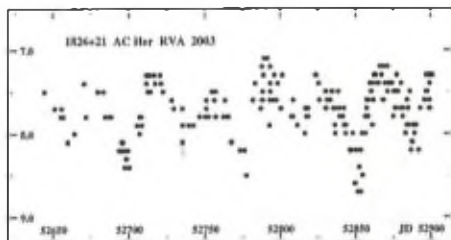
Június-júliusban nagyon halvány, szinte átkerül a binokulár-változók közé: 5^m,8-6^m,0-s, majd 5^m,4-ra fényesedik.

1640+55 S Dra SRB

9^m,3-ról 8^m,5-ra fényesedett.

1646+57 AH Dra SRB

Fokozatosan halványodott 7^m,4-ről 8^m,0-ra.

1826+21 AC Her RVA

JD 850 táján 8^m,5-s főminimumban.

1842-05 R Sct RVA

Fényváltozását fénygörbén mutatjuk be.

1859-05 V Aql SRB

7^m,4-7^m,8 közötti lassú halványodás.

1927+45 AF Cyg SRB

Június-júliusban 7^m,5 környékén bizonytalankodik, augusztus végén már 7^m,0-nál találjuk.

2033+17b EU Del SRB

Lassú fényesedés 6^m,6-6^m,3 között.

2040+17 U Del SRB

Állandónak tűnik 7^m,1 táján.

2356+59 WZ Cas SRB

7^m,2-7^m,5 közötti lomha halványodás.

MIZSER ATTILA-KISS LÁSZLÓ-REICZIGEL ZSÓFIA